

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Αναδιφώντας το χθες (350)

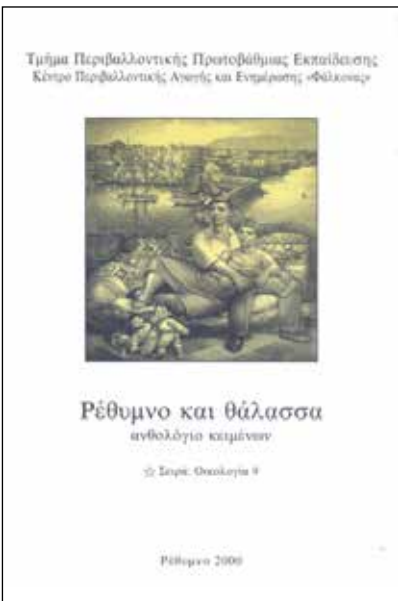
Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής Φάλκονας: Τα 45 βιβλιαράκια που άφησαν εποχή (4)

Συνεχίζω και τελειώνω σήμερα την παρουσίαση των εκδόσεων που πραγματοποιήσαμε με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής και Ενημέρωσης «Φάλκονας». Όπως και στις δύο προηγούμενες συνέχειες, αφιερώνω τις «Αναδιφώσεις» σε μια παλιότερη προϊσταμένη της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, όνομα και μη χωριό, νηπιαγωγό στο επάγγελμα, η οποία σε αίτησή μου για τι προσέφερε στην περιβαλλοντική εκπαίδευση στα πέντε χρόνια που της αφιερώθηκα μου απάντησε εγγράφως ότι στο αρχείο της δεν φαίνεται η οποιαδήποτε προσφορά. Κι όταν τη ρώτησα, μεταξύ άλλων, τι είναι ο «Φάλκονας» και τι οι εκδόσεις του, αν όχι προσφορά, μου είχε απαντήσει ότι δεν τα θεωρεί ως τέτοια. Ας είναι καλά εκεί που βρίσκεται κι ας είναι καλά κι οι φίλοι και συνάδελφοι που με συμβούλεψαν τότε να μην καταφύγω στα διοικητικά δικαστήρια και ταλαιπωρούμαι μ' έναν άνθρωπο που θα έπρεπε να μου είναι αδιάφορος.

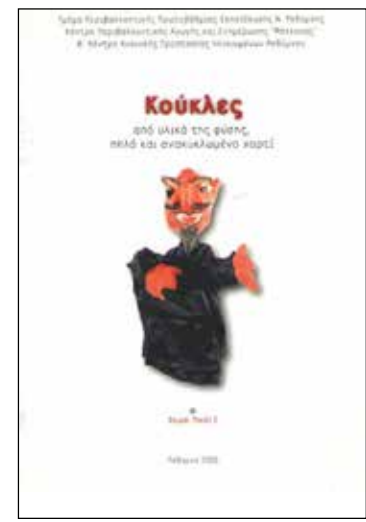
Παπά-Σταύρος Γοργοράκης - Μαργαρίτα Αμανατίδου και μαθητές, Το κλέψιμο της νύφης. Το παραδοσιακό αποκριάτικο δράμα του Κασοκά στο χωριό Μελιδόνη Μυλοποτάμου, σσ. 16+4, Ρέθυμνο 2000.
 Η έκδοση ήταν αποτέλεσμα μελέτης του παραδοσιακού αποκριάτικου δράματος του «Κασοκά» του χωριού Μελιδόνη Μυλοποτάμου από τους 23 μαθητές του διθέσιου Δημοτικού Σχολείου του χωριού και τους δασκάλους τους Σταύρο Γοργοράκη και Μαργαρίτα Αμανατίδου. Μετά την εισαγωγή ακολουθούσε ιστορική αναφορά στο Μελιδόνη, αναλυτική περιγραφή του εθίμου, περιγραφή παράλληλων εθιμικών πρακτικών, προσπάθεια ερμηνείας και ιστορικά στοιχεία για την καταγωγή και εξέλιξη του εθίμου. Η έκδοση κοσμούσαν με πλήθος φωτογραφιών από το 1942 μέχρι και το έτος έκδοσής του.

Χάρης Στρατιδάκης και μαθητές, Ρέθυμνο και θάλασσα. Ανθολογία κειμένων, σσ. 48+4, Ρέθυμνο 2000.
 Το βιβλίο αποτελούσε περιληπτική έντυπη απόδοση εργασίας περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για τη σχέση Ρεθύμνου και θάλασσας, όπως αυτή αποτυπώθηκε στη ρεθεμνιώτικη λογοτεχνία. Η εργασία είχε πραγματοποιηθεί το σχολικό έτος 1994-95 από την Ε' και ΣΤ' τάξη του 2ου Δημοτικού Σχολείου Ρεθύμνου. Στην έντυπη της μορφή περιλάμβανε 80 αποσπάσματα κειμένων, τα οποία αναφέρονταν στην θάλασσα ως πηγή πλούτου, κανάλι επικοινωνίας και ιδέων, πηγή έμπνευσης και αναψυχής και πηγή καταστροφών. Το τελευταίο κεφάλαιο ήταν αφιερωμένο στην υποβάθμιση του ρεθεμνιώτικου θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η έκδοση πλαισιωνόταν με αναλυτική βιβλιογραφία.

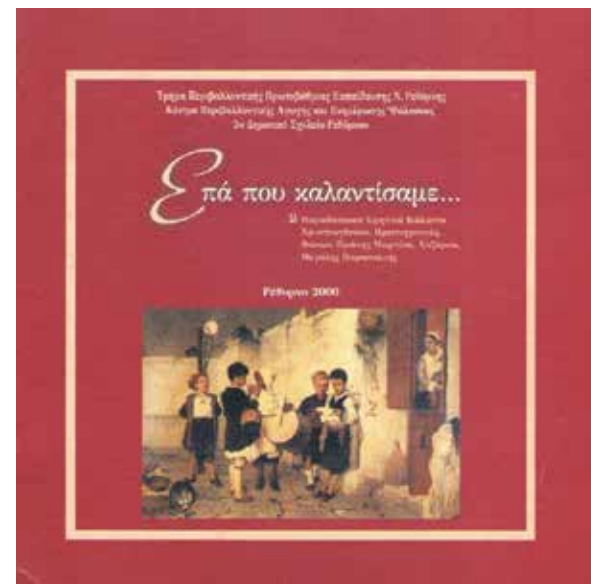
Βασίλης Σιμτζής, Μια ματιά στη γη μας - συνοπτικός οδηγός κρητικών απολιθωμάτων, σσ. 24+4, Ρέθυμνο 2000.
 Η έκδοση απευθυνόταν βασικά σε εκπαιδευτικούς. Ερχόταν να συμπληρώσει και να συστηματοποιήσει τις γνώσεις τους για τους οργανισμούς που έζησαν στην περιοχή της σημερινής Κρήτης και είτε επέζησαν ως τις μέρες μας είτε μας έγιναν γνωστοί με τις μορφές των απολιθωμάτων και αποτυπωμάτων τους. Παράλληλα απευθυνόταν έμμεσα στους μαθητές των μεγάλων τάξεων, αφού είναι δεδομένη η αγάπη των παιδιών για τα απομεινάρια του παρελθόντος. Εκτός των ενημερωτικών κειμένων, η έκδοση περιλάμβανε οδηγό περισσότερων από τριάντα τυπικών κρητικών απολιθωμάτων και παράρτημα με προτάσεις εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Θωμάς Κρεβετζάκης, Κούκλες από υλικά της φύσης, σσ. 16+4, Ρέθυμνο 2000.
 Η έκδοση αυτή ήταν φωτογραφική και περιλάμβανε περισσότερες από τριάντα κούκλες κατασκευασμένες από φυσικά υλικά. Δημιουργοί τους ήταν ο Θωμάς Κρεβετζάκης και οι μαθητές του, μικροί και μεγάλοι, των τμημάτων εκμάθησης κατασκευής κούκλας στο Κέντρο Νέων του δήμου Ρεθύμνης. Το μικρό αυτό βιβλίο περιλάμβανε προτάσεις κατασκευών κούκλας από υλικά της φύσης (βελανίδια, χαρούπια, ξηρούς καρπούς κ.λπ.), από πηλό και από ανακυκλωμένο χαρτί. Στο παράρτημα υπήρχαν προτάσεις κατασκευών για κούκλες κουκλοθεάτρου, ενώ η έκδοση συμπληρωνόταν από μια σύντομη αναφορά στην ιστορία της κούκλας. Απευθυνόταν στις/στους νηπιαγωγούς και στους δασκάλους/ες των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

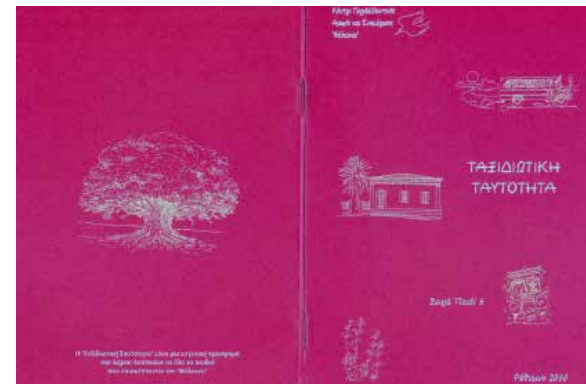
Χάρης Στρατιδάκης (επιμ.), Πρακτικά Γ' Παγκρήτια Συνάντησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, σσ. 48+4, Ρέθυμνο 2000.
 Το βιβλίο αυτό αποτέλεσε τα Πρακτικά της Τρίτης Παγκρήτιας Συνάντησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Η Συνάντηση εκείνη πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 5 Ιουνίου 1999 στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής «Φάλκονας» και ήταν εστιασμένη στα φορητά εκπαιδευτικά προγράμματα από την Κρήτη, χωρίς να λείπουν και τέτοια από την υπόλοιπη Ελλάδα. Η έκδοση περιλάμβανε σχεδόν τριάντα εισηγήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των εργασιών. Οι εισηγήσεις αναφέρονταν σε εκπαιδευτικά προγράμματα περιβαλλοντικά, αρχαιολογικά, ιστορικά, λαογραφικά και μουσειολογικά που σχεδιάστηκαν και εμψυχώθηκαν από εκπαιδευτικούς, ιστορικούς, αρχαιολόγους, μουσειολόγους φυσιογνώστες και παραδοσιακούς τεχνίτες. Χορηγός της έκδοσης ήταν ο Σύλλογος Δασκάλων και Νηπιαγωγών του νομού Ρεθύμνης.

Γιάννης Σκεπετζής και μαθητές, Επά που καλαντίσαμε. Παραδοσιακά κάλαντα, σσ. 20+4 και ψηφιακός δίσκος, Ρέθυμνο 2000.
 Το βιβλίο αυτό ήταν το αποτέλεσμα εργασίας των μαθητών του 2ου Δημοτικού Σχολείου Ρεθύμνης και του δασκάλου τους Γιάννη Σκεπετζή με θέμα τα παραδοσιακά κρητικά κάλαντα των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς, των Φώτων, της Πρωτομαρτίας, της Μεγάλης Παρασκευής (Μοιρολόι της Παναγίας) και του Μεγάλου Σαββάτου (Λάζαρος). Την έκδοση επιμελήθηκαν οι Θεοδωρής Ρηγιώτης και Χάρης Στρατιδάκης, οι οποίοι και ερευνήσαν βιβλιογραφικά το θέμα. Ο ψηφιακός δίσκος που τη συνόδευε είχε εγγραφεί σε στούντιο, με τη χορωδία των μαθητών, και με τη συνοδεία της λύρας ενός από αυτά. Το κόστος της έκδοσης κάλυψε το Σχολείο.

Χάρης Στρατιδάκης, Κατάλογος εκπαιδευτικού υλικού Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Φάλκονας», σσ. 28+4, Ρέθυμνο 2002.
 Το βιβλίο αποτέλεσε έναν αναλυτικό κατάλογο του υλικού και των προγραμμάτων που προσέφερε ο «Φάλκονας» στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές. Περιείχε τα εκπαιδευτικά προγράμματα που εμψυχώνονταν την περίοδο που εκδόθηκε, τους 170 μέχρι τότε εθελοντές του Κέντρου, τα φορητά εκπαιδευτικά προγράμματα που είχαν συγκεντρωθεί, τις μουσειοβιβλιόκες άλλων φορέων που είχε στη διάθεσή του, τα περιεχόμενα της αφισοθήκης και της βιβλιοθήκης, το διαθέσιμο υλικό βιντεοταινιών, ψηφιακών δίσκων, διαφανειών και ταινιών διπλού πλαισίου και τον εξοπλισμό σε μηχανήματα που προσφέρονταν με δανεισμό στους εκπαιδευτικούς για υποστήριξη των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών τους προγραμμάτων.

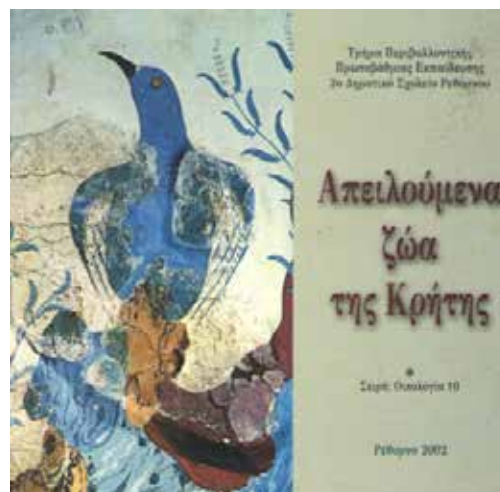
Χρόνης Μαρκάκης-Ελένη Πατσάκου-Χάρης Στρατιδάκης, Ταξιδιωτική ταυτότητα για τον Φάλκονα, σσ. 16+4, Ρέθυμνο 2000.
 Το μικρό μέγεθος αυτό βιβλίο με το χοντρό εξώφυλλο δημιουργήθηκε από τους Χρόνη Μαρκάκη και Ελένη Πατσάκου και εικονογραφήθηκε από τον Χάρη Στρατιδάκη. Περιλάμβανε στοιχεία του κατόχου, δοσμένα με πρωτότυπο και εύθυμο τρόπο, σημειώσεις για τη διαδρομή που ακολουθούσαν για να μεταβούν από το σχολείο τους στον «Φάλκονα», πληροφορίες που αποκόμιζαν από την προκαταρκτική περιοδεία τους στην Κρωτή, προτάσεις δραστηριοτήτων και παιχνίδια. Περιείχε επίσης οδηγίες, που συγκροτούσαν ένα τύπο «παιδαγωγικού συμβολαίου» του «Φάλκονα» με τα παιδιά. Η «Ταυτότητα» ανατυπώθηκε πολλές φορές και κόσμησε τις βιβλιοθήκες πολλών εκατοντάδων παιδιών.

Άννα Γαλλιάκη, Κρητική παραδοσιακή αρχιτεκτονική, σσ. 32+4, Ρέθυμνο 2001.
 Το βιβλίο αυτό αποτέλεσε την έντυπη αποτύπωση του ομώνυμου εκπαιδευτικού προγράμματος που προσέφερε σε δεκάδες παιδιά η αρχιτέκτων μηχανικός Άννα Γαλλιάκη. Περιλάμβανε ένα εκτεταμένο θεωρητικό μέρος, με σκοπό να δώσει τις απαραίτητες γνώσεις στους εκπαιδευτικούς ώστε να μπορέσουν να το εμψυχώσουν με τους δικούς τους μαθητές. Περιείχε επίσης βιβλιογραφία, προτάσεις δραστηριοτήτων και παράρτημα μ' ένα αυθεντικό κείμενο για την κατασκευή της κατοικίας στην παλιότερη Κρήτη. Χορηγός της έκδοσης ήταν η Τεχνική Εταιρία «Δαίδαλος».

Χάρης Στρατιδάκης (επιμ.), Πρακτικά Δ' Παγκρήτια Συνάντησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, σσ. 80+4, Ρέθυμνο 2002.
 Το βιβλίο αυτό αποτελούσε τα Πρακτικά της Τέταρτης Παγκρήτιας Συνάντησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Η Συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 17 Φεβρουαρίου 2001 στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής «Φάλκονας». Η έκδοση περιλάμβανε 28 εισηγήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των εργασιών, οι οποίες διεξήχθησαν σε δύο παράλληλες συνεδρίες και άλλες δύο, την πρώτη και την τελευταία, σε κοινές. Περιλάμβανε επίσης τις απόψεις που ακούστηκαν κατά τη συζήτηση με θέμα: «Είναι σήμερα σε ετοιμότητα οι φορείς εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Κρήτης και τα εκπαιδευτικά της ιδρύματα να τα χρησιμοποιήσουν ως εργαλεία και σε ποιο βαθμό; Προϋποθέσεις και όρια».

σομωξό, την περοφάλαινα και το σταχτοδέλφινο. Περιείχε επίσης βιβλιογραφία και πρόλογο του διευθυντή του Σχολείου, το οποίο και ανέλαβε το κόστος της έκδοσης.

Πρόταση ανάγνωσης

Αν κάποιο από τα βιβλία που παρουσιάσαμε σας ενδιαφέρει ιδιαίτερα, μπορείτε να το ζητήσετε από τον συντάκτη του «Αναδιφώντας το χθες» κι εφόσον έχει περισσεύμα κάποιο αντίτυπο θα το αποκτήσετε. Το ίδιο ισχύει και για το συγκεκριμένο βιβλίο «Ένας φάλκονας δεν φέρνει την άνοιξη». Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής και Ενημέρωσης «Φάλκονας» 1996-2003, το οποίο είναι διαθέσιμο και σε ηλεκτρονική μορφή, στο <https://civisrethymnensisuniversalis.blogspot.com/>.

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ. Παιδαγωγικής-Ιστορικός Ερευνητής-Συγγραφέας, strharis@yahoo.gr, 2831055031